

BASINA VE KAMUOYUNA DOĞA OLAYLARI AFETE DÖNÜŞMESİN !!!

Ülkemiz jeolojik topografik ve meteorolojik özellikleri nedeni ile doğa olaylarının sıkça yaşandığı bir coğrafyada yer almaktadır. Planlamayı akli bilimi ve mühendisliği yok sayan rantta dönük politikalar ne yazık ki doğa olaylarını ülkemizde afete dönüştürmekte ve her yıl onlarca yurttaşımızın yaşamına ve milyonlarca dolar mal kayıplarına yol açmaktadır. Türü ne olursa olsun doğa olaylarının afete dönüşmesi sonucu her yıl ortalama **GSMH'nin % 3'ü** oranında **doğrudan zarara** neden olmaktadır. **Dolaylı zararlar** (üretim kaybı, çevresel etkiler vb) göz önüne alındığında ise zarar toplamının **GSMH'nin % 5-7'sine** yükseldiği tahmin edilmektedir.

Son hafta içinde Ankara Bala'da meydana gelen depremler ve meteorolojinin yağış uyarılarına rağmen Trabzon, Rize ve Sushrinde de meydana gelen heyelan ve taşkın sonucu 6 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Bölgede aniden bastıran yağmur, suya doymuş olan toprakların akışa geçmesine neden olmakta ve heyelanları oluşturmaktadır.

Bölgenin zemin özellikleri dikkate alınmadan yerel yönetimler tarafından verilen yoğun yapılaşma kararları, belediyelerin sınırları dışındaki kontrolsüz yerleşimler hiçbir mühendislik ölçütü ve imar kuralları dikkate alınmadan dere yataklarının daraltılması, son yıllarda hızla gelişme gösteren sanayi tesisleri ve yerleşim alanlarının **yeterli koruma tedbirleri alınmadan akarsu yataklarına yakın taşkın sahası içinde kurulması acı sonuçları beraberinde getirmiştir.** Bu konularda ki ihmaller Karadeniz bölgesinde heyelan ve sel gibi büyük doğal afetlere yol açmakta, bunun sonucunda can ve mal kayıpları olmaktadır.

SONUÇ OLARAK; KARADENİZ BÖLGESİNDE YAŞANANLAR;

- Yerleşim yerleri, yol güzergah seçimleri ve arazi kullanım planlamasında; yapılan bilimsel çalışmaların göz önüne alınmamasının,
- Dere yataklarının imara açılarak yoğun yapılaşmanın başlatılmasının
- Yağışlı dönemlerde yüzey sularının drenajını sağlayan kuru dere yatakları içine konutların yapılmasının,
- Yol güzergahlarının dere yatağı içinde yer almasının,
- Karadeniz otoyolu yapım sürecinde kıyıya ve yamaçlara müdahale edilmesinin (gerek Karadeniz otoyolunun, gerekse de dağınık yerleşim yerlerine ulaşım amaçlı yolların açımı sırasında yamaç topuklarında açılan yarmalar nedeniyle mevcut topoğrafik eğimin daha da dikleştirilmesinin,
- Doğal topoğrafyanın dik ve örtü zeminin gevşek olması, doğal bitki örtüsünün çay ekim bahçeleri oluşturmak için yok edilmesi ve bu nedenlerden dolayı yağış sularının yeraltına süzülmesi için yeterli zaman bulamaması nedeniyle hem sel hem de heyelan riskinin çok artmasının ve,
- Dünyanın değişen iklim koşulları nedeniyle yörenin yağış rejiminin değişikliğe uğraması sonucunda bölgeye düşen yoğun yağış tekrarlanma sürelerinin kısılmasının,

SONUÇLARIDIR...

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Yerleşim alanlarının seçimi ve yapılaşmada rantın ve günü kurtarma anlayışının

değil akıl, bilim ve planlama anlayışının temel alınması

- Yapılan bilimsel çalışmalara gerekli önemin verilmesi,
- Yerleşim yerlerinin seçimi, yol güzergahlarının saptanması ve arazi kullanım potansiyellerinin belirlenmesine yönelik mühendislik jeolojisi çalışmalarının yapılması,
- Doğu Karadeniz bölgesine özgü dağınık yerleşim düzeninden vazgeçilerek, bilimsel çalışmaların ışığı altında belirlenecek yerlerde toplu yerleşime geçilmesi,
- Dere yatağı kavramının sadece derenin aktığı yer olmadığını, taşkın alanını da kapsadığının kesinlikle bilinmesi,
- İmar, Yeraltısuları, Kıyı Koruma Yasası vb. yasaların bilimsel gerçeklere göre yeniden düzenlenmesi,
- Kamusal bir hizmet alanı olan Yapı denetiminin TMMOB ye bağlı meslek odaları tarafından kamu yararı doğrultusunda kamu adına sürdürülmesi,
- Kent merkezlerinin dışında belde ve köylerde, dere yatakları ve kırsallarda inşa edilecek, tüm yapılaşmalar içinde yer seçimi esnasında mutlaka jeolojik zemin etütleri yaptırılması şartı getirilmelidir.
- Erozyon nedeni ile dereler kum, çakıl ve kayalarla dolduğundan dere yataklarındaki suyun normal akışının sağlanması için sık sık ilgili kurumlarca temizlenmesi
- Belediyelerde, belde nüfusu gözönüne alınarak, mühendislik jeolojisi konusunda hizmet içi eğitim almış olan jeoloji mühendislerinin istihdam edilmesi,
- İmar aflarına son verilmesi,
- Doğu Karadeniz bölgesinin tamamının sel ve heyelanlar açısından bir master plan çerçevesinde incelenmesi, Doğu Karadeniz kent merkezlerinde Afet İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı Heyelan Araştırma Bölge ve Şube Müdürlükleri kurulmalıdır.

Bölgede heyelan ve taşkınları engellemek için en önemli çözüm bölgeye ait heyelan ve taşkın haritası hazırlamaktır.

- Yörenin özellikleri gözönüne alınarak, kamu hizmetlerinden sorumlu bölge müdürlüklerinin kaldırılması politikalarından vazgeçilmeli aksine bu kuruluşlar yetkinleştirilmelidir.

SONUÇ

Yaşanan son afetler Ülkemizde uygulanan sosyo ekonomik politikalarının iflasının bir yansımasıdır. Günü kurtaran, kaderci, politik ve maddi ranta dayalı plansız çarpık kentleşme uygulamaları bu politikaların bir ürünüdür. Toplumun huzur,sağlık ve güvenliğinden sorumlu siyasal iktidarlar halkı doğa olayları karşısında yapayalnız bırakmıştır. Toplumun esenliği için alınması gereken önlemleri, İMF reçeteleri uyarınca gereksiz bir harcama olarak gören siyasi iktidarlar halkı kaderine terketmiştir. Bu kamusal hizmet anlayışının, sosyal devletin terkedilmesinin bir sonucudur. Sağlık ve eğitim alanında olduğu gibi, doğa olayları karşısında da artık güçlü ve zengin olanlar yaşayabileceklerdir.

DOĞA UYARMAYA DEVAM EDİYOR, DÜN ANKARA BALA; BUGÜN DOĞU KARADENİZ YARIN ÇOK GEÇ OLABİLİR...

03.08.2005

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI